

BELEIDSPLAN WILLEM JANSEN STICHTING 2024 – 2027

Algemeen

Het beleidsplan beschrijft de (achtergrond van de) doelstelling van de Willem Jansen Stichting en het hierop te voeren beleid voor korte en middellange termijn, en dit vertaald naar werkzaamheden en activiteiten. Het plan geeft verder aan op welke wijze de activiteiten financieel mogelijk worden gemaakt.

Achteraf wordt in de jaarstukken en het hierin opgenomen verslag van het bestuur verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid in een betreffend verslagjaar.

Het beleidsplan wordt periodiek door het bestuur geëvalueerd, waar gewenst aangevuld of bijgesteld en vervolgens vastgesteld.

Doelstelling

Van oudsher is de Zaanstreek een industrieel gerichte regio; zelfs een van de oudste industriegebieden van Europa. Belangrijke industrieën waren onder meer de houtverwerking en de voedingsmiddelenindustrie. Ooit werd de Zaanstreek wel beschouwd als de Nederlandse provisiekast. De Zaanstreek is ook synoniem voor molens. Meer dan duizend molens hebben er gestaan. In de 18^e eeuw is er een periode geweest dat er ongeveer zeshonderd gelijktijdig in bedrijf waren. In de 17^e en 18^e eeuw kende de Zaanstreek grote economische voorspoed. Met de komst van de industriële veranderingen verdwenen vrijwel alle molens uit het landschap en verloor de Zaanstreek ook langzamerhand zijn vooraanstaande positie in verschillende sectoren van de industrie.

Het is opvallend dat in deze lange periode van economische voorspoed er nauwelijks aandacht was voor lokale kunst en cultuur.

Ter gelegenheid van een bedrijfsjubileum van (de toenmalig Zaanse) Kunstdrukkerij Mercurius verscheen in 1999 het standaardwerk over de Zaanse beeldende kunst over de periode tot midden 20^e eeuw; "Kunst zonder Rugwind". Meer typerend kan een titel voor een boek over de Zaanse beeldende kunst van die periode niet worden gekozen.

Het boek laat zien welke Zaanse kunstschilders tot midden 20^e eeuw hebben geleefd en gewerkt in de Zaanstreek. Vrijwel zonder uitzondering werkten ze op eigen kracht, niet gesteund door een mecenas en onderling ook beperkt georganiseerd. Dat resulteerde voor de beroepskunstschilders vrij vaak in een doorgaans wat armetierig bestaan met (in ieder geval tijdens hun leven) weinig (financiële) waardering voor hun werk.

Het werk van deze Zaanse kunstschilders, informeel wordt ook wel verwezen naar een 'Zaanse School', kan daarom vrij snel in de vergetelheid geraken.

Om tenminste drie redenen zet de stichting zich in om dit te voorkomen:

- Deze Zaanse schilderijkunst is onlosmakelijk onderdeel van het Zaanse cultureel erfgoed en dient hierom behouden te blijven.
- Veel kunstwerken zijn topografisch van belang omdat afgebeelde straat- en stadsgezichten uit de periode tot medio 20^e eeuw allang zijn verdwenen.
- Objectief gezien doet veel werk van de Zaanse School in kwaliteit niet onder voor werk van bijvoorbeeld de meer bekende Haagse- of Bergense School.

Willem Jansen (1892-1969) en zoon Chris Jansen (1918-1961) zijn in hun periode in de Zaanstreek twee beeldbepalende kunstenaars van deze 'Zaanse School' geweest. Vrij kort na het overlijden van Willem Jansen kwam de vraag naar voren op welke wijze zijn artistieke nalatenschap en die van zoon Chris zo goed als mogelijk kon worden behouden. Deze vraag raakte in een stroomversnelling door het overheidsbesluit om verschillende zelfstandige Zaanse gemeenten (waaronder ook Westzaan) per 1 januari 1974 samen te voegen tot één gemeente Zaanstad. Bij de gemeente Westzaan bestond de vrees dat in deze grote Zaanse gemeente het culturele erfgoed van beide Jansens in de vergetelheid - of erger - zou geraken.

Dit resulteerde erin dat in de laatste dagen van december 1973 de stichting werd opgericht en kunstwerken van de Jansens aan deze stichting zijn overgedragen.

Sindsdien zet de stichting zich in om het werk van beide Jansens en ook dat van hun Zaanse tijdgenoten onder de aandacht van een zo breed mogelijk publiek te brengen.

In het jaar 2023 vierde de stichting haar 50-jarig jubileum. Dit jubileum werd gevierd met de tentoonstelling *Beschuit voor 't plaatje!* Het evenement, met ook de begeleidende uitgave genoot veel belangstelling. Terugkijkend op deze 50 jaar moet natuurlijk de steun in al die tijd van donateurs en de inzet van vrijwilligers worden genoemd; voor de activiteiten van de stichting is deze betrokkenheid onmisbaar. Hierbij mag ook de steun die Galerie Staphorsius in Westzaan al vele jaren geeft zeker niet onvermeld blijven. Ook meerdere Zaanse culturele fondsen en bedrijven hebben de stichting in de afgelopen jaren financieel geholpen om bijvoorbeeld het samenstellen van een boek mogelijk te maken. Er is over de afgelopen tientallen jaren een indrukwekkende kunstcollectie van de Jansens opgebouwd, en beide Jansens zijn ongetwijfeld de best gedocumenteerde kunstschilders in de Zaanstreek. Verder is het ook gelukt om van beiden een bronzen borstbeeld te plaatsen in het 'Jansenplantsoen' in Westzaan. Tal van exposities zijn er georganiseerd, en nam de stichting ook het initiatief om verschillende boeken te realiseren. Teneinde het werk van de Jansens blijvend onder de aandacht te brengen is de mogelijkheid gecreëerd om gehele collectie van de stichting online te bekijken.

Niet onvermeld moet blijven dat de collectie van de stichting regelmatig uitgebreid wordt door schenkingen en legaten.

De stichting is verheugd de ANBI-status te hebben verworven. De stichting zal zich blijven inspannen deze status te behouden.

Activiteiten

Om aan deze doelstelling invulling te geven richt de stichting zich onder meer op de volgende activiteiten:

Algemeen

- Het beheren (behoud, uitbreiden en ook optimaliseren) van een collectie schilderijen, tekeningen, grafische werken en ook documentatiemateriaal van/over de Jansens en van hun Zaanse tijdgenoten.
- Het uitvoeren van gericht archief/collectie onderzoek.
- Het geven van lezingen over het leven en werk van de Jansens en over het Zaanse bedrijf “Hille” en de albums die zijn uitgegeven.
- Het organiseren van (thema-) exposities en projecten met onder meer werken uit de collectie van de stichting, om hiermee ook de collectie te ontsluiten en het werk van de Jansens onder de aandacht te brengen.
- Het werven van donateurs, die jaarlijks een vrijwillige financiële bijdrage doen.
- Het aan donateurs tegen vergoeding in bruikleen geven van een kunstwerk uit de collectie van de stichting.
- Het uitgeven van een Bulletin met wetenswaardigheden en nieuws over de Jansens en hun tijdgenoten, primair bestemd voor de donateurs.
- Het organiseren van exposities van tijdgenoten en leerlingen van de Jansens in combinatie met werken uit de collectie van de stichting om zo een (nog) breder publiek te bereiken.
- Het faciliteren van verkooptentoonstellingen waarbij liefhebbers (door particulieren ten verkoop ingebrachte) kunstwerken kunnen verwerven.
- Het uitgeven van publicaties over de Jansens, hun tijdgenoten en/of hun leerlingen.
- Het beheren/onderhouden van het (van de gemeente Zaanstad in bruikleen verkregen) perkje hoek Kerkbuurt/Watermolenstraat te Westzaan – met het daar in de jaren 1980 geplaatste bronzen borstbeeld van Willem Jansen en het in 2018 bijgeplaatste beeld van Chris Jansen.
- Het beheren van de website willemjansenstichting.nl
- Het deelnemen aan plaatselijke activiteiten zoals “De Dag van Westzaan” of de Geschiedenismarkt 18 maart 2023 in de Bullekerk te Zaandam.
- Het onderhouden van contacten met personen en instellingen die op enigerlei wijze bij willen of kunnen dragen aan het realiseren van doelstelling van de stichting.

Meer specifiek staan voor de komende jaren de volgende activiteiten op de planning:

2024

- Volledige digitale ontsluiting van de gehele collectie van de stichting om verdere toegankelijkheid ook via deze weg voor derden te vereenvoudigen.
- Realiseren van een vernieuwde website

- Realiseren van een presentatie over de het werk van de Jansens waarin geavanceerde presentatie mogelijkheden zijn verwerkt en waar mogelijk gebruik makend van AI (Kunstmatige Intelligentie).
- Het organiseren van de tentoonstelling “Zaanse Streken” waarin aandacht wordt besteed aan topografisch werk van Zaanse Kunstenaars.
- Het aanbieden van de mogelijkheid aan donateurs om vragen over Zaanse kunstenaars of hun werken te stellen aan de stichting.

2025

- Het realiseren van de verkooptentoonstelling “Broodnodige Kunst”. In de aanloop naar deze tentoonstelling kunnen inbrengers de stichting inschakelen voor een inschatting van de verkoopmogelijkheid van hun werken.
- Het uitbrengen van een kunsthistorische analyse van het werk van Willem Jansen; dit als begeleiding van de tentoonstelling “Broodnodige Kunst”.
- Het werven van nieuwe bestuursleden.
- Het organiseren van lezingen specifiek voor de donateurs.

2026 – 2027

Voor deze jaren zijn nog geen detailplannen vastgesteld naast de reguliere activiteiten.

Werven, besteden en beheren van fondsen

Het financieel beheer van de stichting kent de volgende uitgangspunten:

- Alle voorgenomen projecten en de daaraan verbonden kosten of tijdsbesteding in eigen beheer dienen in lijn te liggen met de doelstelling van de stichting.
- Voorgenomen projecten worden eerst dan gerealiseerd wanneer verantwoorde financiële dekking van te besteden kosten is gerealiseerd.
- Bestuursleden van de stichting ontvangen geen enkele vorm van financiële- of kostenvergoeding voor de invulling van deze rol.
- Werkzaamheden worden door het bestuur zoveel als mogelijk in eigen beheer en door eigen inzet uitgevoerd.
- De reguliere inkomsten van de stichting worden gevormd door:
  - Bijdragen donateurs.
  - Opbrengst bruikleen kunstwerken aan donateurs.
  - Vergoeding voor faciliteren verkooptentoonstellingen.
  - Overige inkomsten.
- Voor grotere projecten (waarvan de kosten niet kunnen worden gedekt uit de reguliere periodieke inkomsten) wordt een financiële bijdrage verzocht van Zaanse Fondsen, Zaans bedrijfsleven, overige cultuurfondsen en particulieren.
- Eventuele jaarlijkse overschotten/tekorten worden gemuteerd in het Kapitaal van de stichting.